

Asia: VN/7835/2019

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelma

Lausunnonantajan lausunto

Onko arvioinnin lähestymistapaan tai menetelmiin kommentteja tai kehittämistarpeita?

RAKLI ry pitää koko valtakunnan käsittävää pitkän aikavälin liikennejärjestelmäsuunnitelmaa välttämättömänä välineenä kilpailukyvyyn edistämässä, kestäväen kasvun mahdollistamisessa ja ilmastotavoitteiden toteuttamisessa. Suunnitelmaan liittyvä vaikutusten arviointiohjelma on lähestymistavoiltaan ja menetelmiltään kattava.

12-vuotisuus on suhteellisen lyhyt aika verrattuna maankäytön strategiseen suunnitteluun, mutta on tarkoituksenmukainen aikajänne rahoituksen valmistelulle.

Ollakseen strateginen ja vaikuttava, valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta ei tule tehdä kaiken kattavaa tarpeiden kokoelmaa, vaan sen tulee olla nimensä mukaisesti valtakunnallisesti merkittäviin seikkoihin perustuva suunnitelma. Vaikutusten arviointiohjelman tulee luonnollisesti suhteutua suunnitelman strategisuuteen.

Lausuttavana oleva ohjelma sisältää paikoin sellaisia kuntien ja kaupunkiseutujen sisäisiä asioita, jotka eivät RAKLI:n mielestä kuulu valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan tai sen vaikutusten arviointiin, vaikka ovatkin tärkeitä kysymyksiä ratkaistaviksi paikallisesti. Esimerkkeinä näistä ovat ”keskusten saavutettavuus reuna-alueilta” (vaikutukset liikkumisen esteisiin, s. 43) sekä ”Asutuksen, työpaikkojen ja palveluiden sijoittelulla vaikutetaan asukkaiden kulkutapavalintoihin ja siihen, minkälaisia riskejä he kohtaavat käydessään esimerkiksi koulussa, kauppakeskuksessa ja palvelukeskuksessa.” (Liikkumisympäristöjen turvallisuus, s. 47.)

Sen sijaan esimerkiksi raskaan liikenteen levähdysalueet ja merkittävät pääväylien (läheisyyden) liityntäpysäköintialueet kaupunkiseuduilla on syytä tunnistaa valtakunnallisessa suunnitelmassa ja vaikutusten arviointiohjelmassa. Ko. paikkojen toteuttamisen ja ylläpidon vastuut ja rahoitustavat tulisi selkeyttää.

Huomioidaanko vaikutusten arvioinnissa valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisen näkökulmat kattavasti?

Kehittämisen näkökulmat huomioidaan yleisesti ottaen kattavasti.

RAKLI pitäisi vaikutusten merkittävyyden näkökulmasta tärkeänä, että arvioinnissa huomioitaisiin vaikutukset suhteessa tilanteeseen, jossa suunnitelman osa-alueita ei toteuteta lainkaan.

Suunnitelman laadintaprosessissa on hyvä varautua mahdollisiin tavoitteiden painotusmuutoksiin, joita parlamentaarinen työryhmä tai vaikutusten arviointi voivat tuottaa.

Tarve liikenteen päästöjen ja energiankulutuksen nopeaan vähentämiseen vaikuttaa laajasti liikennejärjestelmäsuunnitelman eri toimenpidekokonaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin. Siksi päästövähennystoimenpiteet tulisi ottaa yhtenä näkökulmana mukaan kaikkien muiden vaikutusosioiden tarkasteluun, jotta mahdolliset ristiriitaisuudet vaikutusarvioinnissa ja suunnitelmassa tulisivat esiin.

Suomeen tarvitaan vaihtoehtoisia rahoitusmalleja, joilla voidaan edesauttaa merkittävien liikenneinfrahankkeiden toteuttamista ja siten tuottaa myös positiivisia ympäristöllisiä ja sosiaalisia vaikutuksia. RAKLI pitää tärkeänä, että taloudellisten vaikutusten arvioinnissa huomioitaisiin yksityisen infrarahoituksen mahdollisuudet sekä sijoittajien kiinnostus osallistua toimenpiteiden rahoitukseen.

Minkä tyyppistä vuorovaikutusta ja viestintää toivot valtakunnallisen liikennejärjestelmä-suunnitelman valmistelun aikana?

Vaikutusten arviointiohjelman mukaan (s. 22) yhteistyöryhmä huolehtii siitä, että vuorovaikutus suunnitelman kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa on tarkoituksellista ja riittävää. RAKLI toivoo, että elinkeinoelämä – institutionaaliset sijoittajat, asuntorakennuttajat ja kiinteistökehittäjät mukaan lukien – otetaan konkreettisesti mukaan yhteistyöhön.

Muita eväitä suunnitelman valmisteluun:

Lausuttavassa dokumentissa s. 14 todetaan, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet on tarkoitus näkyä kaupunkiseutujen ja valtion välisissä sopimuksissa ja että sopimusten toimenpiteillä edistetään osaltaan valtakunnallisen liikennejärjestelmätavoitteiden toteutumista kaupunkiseuduilla. RAKLI katsoo, että parhaillaan valmistelussa olevat MAL-sopimukset pitää saada allekirjoitetuiksi mahdollisimman ripeästi. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laissa määritellyt tavoitteet (toimivuus, turvallisuus, kestävyys) pystytään huomioimaan tulevissa MAL-sopimuksissa, toisin sanoen, suunnitelman laatimisen aikataulun ei tule kohtuuttomasti venyttää MAL-sopimusten valmistamista. Jatkossa valtakunnallisen suunnitelman laatiminen tai päivitys sekä MAL-sopimukset ovat sovitettavissa aikataulullisesti paremmin yhteen.

Answers in English:

-

Kurunmäki Kimmo
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry

